

Kristina Stoltz' prædiken 14. søndag efter trinitatis

Taler

Kristina Stoltz
Forfatter

Dato

2. september 2018

Sted

Sankt Lukas Kirke, Aarhus

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 5, vers 1-15

1 Danmark-dammen

I Danmark passer vi på hinanden. Gennem mange årtier har vi opbygget søjlegange, hvor alle, der har brug for en pause kan hvile ud et øjeblik uden at det koster eller søge behandling, uanset hvilket lag af samfundet, man tilhører. Disse søjlegange med plads til et helt folk har gjort Danmark kendt overalt i verden: Trods den trange plads er Danmark et rummeligt sted med plads til forskellighed, så længe man kan blive enige om den fælles værdi, at alle som udgangspunkt har del i ansvaret for samfundet og de mennesker der bor i det. I den forstand er velfærdsstaten bygget på en central kristen værdi og har gjort ideen om næstekærlighed til en vigtig leveregel.

I Johannesevangeliet (5,1-15) drager Jesus op til Jerusalem, hvor han gør ophold ved en dam: ”Derefter var det en af jødernes fester, og Jesus drog op til Jerusalem. Ved Fåreporten i Jerusalem er der en dam, som på hebraisk kaldes Betesda; den har fem søjlegange. I dem lå der en mængde syge, blinde, lamme og krøblinge, som ventede på, at der skulle komme bevægelse i vandet. Til tider fór Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den første, der kom ned i vandet, efter at det var bragt i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Der lå der en mand, som havde været syg i 38 år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: »Vil du være rask?« Den syge svarede: »Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig.« Jesus sagde til ham: »Rejs dig, tag din bære og gå!« Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring. Men det var sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt: »Det er sabbat, og det er ikke tilladt dig at bære din bære.» Han svarede dem: ”Det var ham, som

gjorde mig rask, der sagde til mig: Tag din bære og gå.« De spurgte ham: »Hvem
30 var den mand, der sagde til dig: Tag den og gå?« Men han, som var blevet
helbredt, vidste ikke, hvem det var; for Jesus var gået sin vej på grund af
menneskemængden på stedet. Senere mødte Jesus ham på tempelpladsen og
sagde til ham: »Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig
noget værre.« Manden gik tilbage og fortalte jøderne, at det var Jesus, der havde
35 gjort ham rask.»

Søjlegangene i evangeliet kan bruges som en smuk metafor for den danske
velfærdsstat, som franske præsidenter stadig kommer for at slingre gennem på
cykel, mens folk i hovedstaden vifter med flag og synger sange, og det hele ser så
40 yndigt ud, men præsidenten på hjul og med vind i håret ved ikke, at de
oprindelige marmorsøjler, vægmalerier og forgyldte afsatser, der mere end
nogensinde er blevet symboler på verdens lykkeligste befolkning har udviklet sig
til potemkinkulisser, mere eller mindre tømt for indhold. Han ved ikke, eller har
i hvert fald ikke med egne øjne set, at de egentlige søjlegange ikke længere er
45 gjort af marmor, men af beton, og er rykket uden for byerne, og at dem, der
ligger og venter på bevægelse i vandet, er desperate mennesker fra krigsramte og
tørkeramte udkanter i verden, der har vandret langt mod nord, for at nå frem til
den dam, vi kalder Danmark.

50 En af dem, der sidder i en af disse usynlige søjlegange, er Zohra, hendes mand og
deres to små børn. Zohra er 26 år gammel. I 2013 flygtede hun fra Afghanistan
sammen med sin kæreste, Jafar, fordi hendes far havde truet med at slå dem
begge ihjel, efter at Jafar havde anmodet om hendes hånd. Zohra skulle giftes
med en ældre og voldelig fætter. Efter en strabadserende flugt, en graviditet og
55 en fødsel, ankom parret til Danmark med en lille dreng. Siden har de siddet i
afsides søjlegange, af og til spændt fast til en af søjlerne med håndjern. Tre gange
har Jafar været fængslet. Han har siddet i isolation i mange måneder med ret til
kun et besøg om ugen, ikke fordi han havde begået en forbrydelse, men fordi
man fra myndighedernes side var bange for, at familien ville gå under jorden
60 efter afslag på asyl. Man har forsøgt at tvangsudsende familien men uden succes.
Nu sidder de i en lejr for afviste asylansøgere, Sjælsmark, en søjlegang, langt fra
de fleste danske borgeres åsyn og selvforståelse, langt fra den franske præsidents
cykelrute, da han gæstede den danske dam. For Sjælsmark er ikke værdig til at
skrive hjem om for nogen politiker, med mindre vedkommende er sadist.
65 Sjælsmark er en søjlegang i revnet beton, hvor beboerne, børn som voksne, lever
som de syge, Jesus finder ved Betesda sø. Det, de udsættes for i denne golde

70 udørk, hvor ingen dam findes at skue noget sted, er sjælelig nedbrydning i en så
hastig fart, at de alle vil have taget varig skade, når de engang ikke længere bor i
lejren, hvis den dag overhovedet kommer.

75 Livet i søjlegangen har gjort disse mennesker til krøblinge. Livet i søjlegangen
har pillet al håb og vitalitet ud af børnene. Livet i søjlegangen er som et levende
mareridt, som ingen kan vågne fra, som ingen kan flygte fra. I den søjlegang
fødte Zohra sit andet barn – en lille pige.

80 Da Jesus skal til fest i Jerusalem, må han forbi Fåreporten, hvor de syge befinder
sig ved dammen. Ingen må forbi Sjælsmark, Kærshovedgaard eller nogle af
landets andre lejre. Lejrene er placeret på afstand af befolkningen, faktisk på så
god afstand, at det er besværligt at komme til dem med mindre man er i bil.
Ingen på vej til fest slår lige vejen forbi. Selv kom jeg kun, fordi jeg skulle skrive
om Zohra og hendes familie. Sammen med forfatter Kirsten Thorup havde jeg
tidligere skrevet om Kærshovedgaard Udrejsecenter og Vridsløselille
Statsfængsel, men det føltes allerede fjernt, da jeg trådte ind bag gitterhegnet i
85 Sjælsmark, som om det var noget jeg havde drømt. Nu sad jeg i barakken hos
den afghanske familie. Den eneste der endnu ikke var blevet en ”krøbling” var
den lille pige, der legede på det kolde gulv. For familien står valget mellem at
blive siddende på det gulv til evig tid, uden penge, uden retten til at arbejde,
uden mulighed for at lave mad, uden udsigt til noget som helst andet end at
90 undgå at blive slået fysisk ihjel, eller at rejse hjem til Afghanistan, hvor Zohras
familie står klar til at gøre det af med dem alle. Zohra har forsøgt at ringe hjem
og bede om tilgivelse. Hendes far bedyrede, at hverken hun, Jafar eller deres
børn nogen ret har til at beholde livet efter den skam, de har kastet over ham.

95 Da jeg forlod Sjælsmark var det fornemmelsen af at træde ud af zombieland, ud
af de dødes rige og ind i de levendes verden. Jeg skulle rent faktisk til fest den
dag, ligesom Jesus i evangeliet, men uden det privilegium at have givet nogen
deres helbred tilbage, tværtimod havde jeg revet op i angstens og fortvivlelsens
sår ved at bede dem om at fortælle deres historie. Zohra spurgte, hvordan Inger
100 Støjberg kunne finde på at sige, at mennesker som dem, tager deres børn som
gidsler ved ikke at ville rejse hjem, når det de gjorde, var det omvendte, nemlig at
forsøge at redde børnene.

105 I Danmark passer vi på hinanden. Vi hjælper hinanden. Sådan vil vi gerne forstå
os selv. Også når vi spærre folk inde i lejre og fratager dem borgerrettigheder,

som vi andre tager for givet. Og selv dem vi ikke vil hjælpe, selv dem vi giver afslag på asyl, selvom deres liv er i fare, hvis de rejser tilbage til deres hjemlande, sørger vi trods alt for får tag over hovedet, tøj på kroppen og mad i munden.

110 Søjlegangen, velfærdsstaten, er blevet en maskinel størrelse, hvor man ikke anerkender andre dimensioner i menneskelivet, de psykiske, sjælelige, de spirituelle, som vitale dele af velfærden – faktisk regnes disse dimensioner slet ikke med, når vi taler om flygtninge. Ingen engel kan stige ned og skabe bevægelse i nogen lejrs vandpyt. Ingen engel kan stige ned og røre lidt i dammen,

115 vække befolkningen fra vores velfærdsmareridt, ryste os ud af vores skræk for tab af privilegier. Den skræk som skiftende regeringers ministre gennem flere årtier har gjort, hvad de kunne for at holde ved lige, hvis ikke ligefrem har dæmmet op for, så flodbølger med jævne mellemrum rejser sig fra Danmark-dammen og på det nærmeste drukner befolkningen i skræk for de fremmede.

120

Asylansøgere og migranter betragtes ikke længere som folk i nød, men bliver nærmere set som forklædte soldater, der under dække af at være nødstedte er kommet for at fravryste os vores privilegier, er kommet for at smadre vores oprindelige søjlegange i marmor og guld, for at udhule velfærdsstaten med en

125 giftig blanding af behov og formørkede ideer. Hvordan kan nogen føle medlidenhed med en familie i Sjælsmark, hvis deres fortvivlede ansigter i virkeligheden bare er masker? Hvis deres fortvivlede ansigter, også de små børns, dækker over en hel hær af ondsindede hensigter.

130 Danmark-dammen var engang det vand, man vaskede, nærede og helbredte de nødstedte med. Nu er det en dam, man drukner i, hvis ikke man dør af sjælelig tørst og sult på bredden, i beton- søjlegangene langt væk fra alles åsyn.

Kilde

135 Manuskript taget fra www.sktlukaskirke.dk med tilladelse fra udgiver og taler.

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

140 14. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Lægprædikant, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristina-stoltz-praediken-14-sondag-efter-trinitatis>